

Levensende beter begeleiden

De Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen wil met de invoering van een vroegtijdige zorgplanning het levensende van de patiënten beter begeleiden. Vanaf september wordt dat model in Vlaanderen op grote schaal verspreid.

Koenraad De Wolf | De Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen, de koepel van de vijftien netwerken van palliatieve zorg in Vlaanderen, pleit voor een veralgemeende invoering van een vroegtijdige zorgplanning. Die aanpak mag niet verward worden met de voorafgaande wilsbeschikking die wordt toegepast wanneer de patiënt zelf niet meer bij machte is beslissingen te nemen. “Bij vroegtijdige zorgplanning gaat het over een communicatieproces dat de patiënt betreft in het bepalen van zijn voorkeur bij medische beslissingen”, zegt Manu Keirse, de ondervoorzitter van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen en hoogleraar aan de faculteit Geneeskunde van de KU Leuven. “De kernelementen zijn het informeren van de patiënt, het verkennen van zijn voorkeuren, het aanwijzen van een vertegenwoordiger en het geven van emotionele ondersteuning. Dat alles helpt patiënten zich voor te bereiden op het levensende.” Samengevat gaat het over de opbouw van een vertrouwensrelatie, waardoor in crisismomenten de beste beslissing kan worden genomen.

Op dit moment loopt een proefproject in het centrum De Wingerd in Leuven en in enkele rusthuizen in Limburg. Op basis van die praktijkervaring krijgt een model vorm, dat kan worden gebruikt in ziekenhuizen, rustoorden en door huisartsen. Het document voor het noteren van de afspraken en de handleiding worden in september gedrukt. Vanaf dit najaar wordt dat ideeëngoed verspreid via symposia en activiteiten in de vijftien netwerken voor palliatieve zorg. “De finale doelstelling”, zegt Keirse, “is te komen tot een wettelijke regeling.” In Europa is het idee van de vroegtijdige zorgplanning vrij nieuw. Maar de mosterd komt uit de Verenigde Staten (VS). Sommigen zullen zich nog de geruchtmakende zaak van Karen Ann Quinlan herinneren, de jonge vrouw van 21 die in 1975 in coma geraakte en gedurende tien jaar in een blijvende vegetatieve toestand leefde. De jarenlange discussie over het al dan niet uittrekken van de ‘stekker’ had tot gevolg dat in vele staten in de VS een wetgeving over vroegtijdige zorgplanning ontstond.